

NAKLİYECİLİK FAALİYETİ İLE UĞRAŞAN MÜKELLEFLERE VE NAKLİYECİLİKTE KULLANILAN TAŞITLARA İLİŞKİN GELİR VERGİSİ KANUNU İÇ GENELGESİ YAYIMLANDI

ÖZET : Nakliyecilik faaliyeti ile uğraşan mükelleflere ve nakliyecilikte kullanılan taşıtlara ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Gelir İdaresi Başkanlığınca yayımlanan 02/02/2015 tarih ve 2015/1 Sıra No.lu Gelir Vergi Kanunu İç Genelgesinde; Başkanlığa intikal eden olaylardan;

- Nakliyecilik faaliyeti ile uğraşan mükelleflerin bu faaliyetlerinde kullandıkları taşıtlarının üzerinde haciz veya ihtiyati haciz bulunması nedeniyle söz konusu taşıtları resmi yoldan hurdaya ayıramadıklarının,
- Gayri resmi yoldan hurda vaziyette satış, hurda vaziyetteyken parçalanarak kaybolma, daha önceki bir tarihten itibaren kullanılamaz durumda olmasına rağmen resmi yoldan hurdaya ayrılmak suretiyle trafik tescil kaydı silinerek tasarruftan çıkmış olma vb. gerekçelerle kullanılamaz durumdaki taşıtlarla ilgili olarak hurda belgesi alınmasında ve söz konusu taşıtların kullanılamaz hale geldiği tarihin tespitinde yaşanan sıkıntılar nedeniyle ticari faaliyetlerine devam etme imkânı bulunmamasına rağmen mükelleflerin mükellefiyet kayıtlarının terkin edilemediğinin,
- Nakliyecilik faaliyetinde kullanılan taşıtların savaş, iç savaş vb. durumların yaşandığı ülkelerde kullanılamaz hale gelmesi veya çeşitli sebeplerle ilgililerin tasarrufundan çıkması durumlarında, mükelleflerin mükellefiyet kayıtlarının terkin edilmesi hususlarında problemler yaşandığının,
- Nakliyecilikte kullanılan taşıtların veraset suretiyle intikal yoluyla mirasçılara devri durumunda, kendisi birer ticari işletme addolunan kamyon, otobüs gibi taşıtlar nedeniyle işi bırakma yükümlülüklerini zamanında yerine getirmeyen mirasçılar nezdinde geçmişe yönelik mükellefiyet tesis işlemleri nedeniyle mağduriyetlerin yaşandığının,
- Veraset suretiyle intikalle devrolunan ancak ticari faaliyette kullanılmayan taşıtların haciz nedeniyle satışının yapılamaması, trafikten çekilememesi veya hurdaya ayıramaması durumlarında, mükelleflerin mükellefiyet kayıtlarının terkin edilmesi hususlarında sorunlar yaşandığının,

anlaşıldığı belirtilerek, söz konusu sorunların çözümüne yönelik olarak 22/7/2003 tarihli ve 2003/3 sayılı Gelir Vergisi Kanunu İç Genelgesinde yer alan hususlara ilaveten bazı açıklamalarda bulunulmuştur. Söz konusu açıklamalar aşağıdaki gibidir.

1-KULLANILAMAZ DURUMDA OLAN TAŞITLARLA İLGİLİ OLARAK YAPILACAK İŞLEMLER

2003/3 sayılı Gelir Vergisi Kanunu İç Genelgesinin "2-ARAÇLARIN KULLANILAMAZ HALE GELMESİ" başlıklı bölümünde, "*Çeşitli nedenlerle hurda belgesi alınamaması durumunda söz konusu aracın durumunun bilirkişi raporu ile ortaya konulması ve gerekli görülmesi halinde olayın vergi inceleme raporu ile de tereddüte yer bırakmayacak şekilde açıklığa kavuşturulması halinde bilirkişi raporu ve inceleme sonucuna göre hareket edilecektir.*" açıklamasına yer verilmiştir.

Ancak, nakliyecilikte kullanılmakta iken gayri resmi olarak hurda vaziyette satılan veya hurda vaziyette parçalanarak kaybolan taşıtların mükelleflerin tasarrufundan çıkmış olması nedeniyle gerçek durumun bilirkişi raporu alınmak suretiyle tespitinin mümkün olmadığı anlaşılmaktadır.

18/2/2009 tarihli ve 5838 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun kapsamında hurda taşıt kabul edilerek tescil kaydı silinen taşıtlarla ilgili olarak, mükelleflerce tescil kaydının silinmesinden daha önceki bir tarihten itibaren ticari faaliyetin sona ermiş olduğunun iddia edildiği hallerde de 2003/3 sayılı Gelir Vergisi Kanunu İç Genelgesi kapsamında bilirkişi raporu yoluyla herhangi bir tespit yapılması mümkün olamamaktadır.

Ayrıca, mükelleflerin tasarrufundan çıkmış olan taşıtlarla ilgili olarak Vergi Dairesi Müdürlükleri tarafından gerçek durumu yansıtan vergi inceleme raporlarının düzenlenmesi hususunda da bir takım sıkıntılar yaşanabilmektedir.

Benzer nedenlerle, kullanılamaz vaziyette olmasına rağmen üzerinde haciz veya ihtiyati haciz bulunması gibi nedenlerle söz konusu taşıtları resmi yoldan hurdaya ayıramayanların da mükellefiyet terkin talepleri yerine getirilememektedir.

Bu çerçevede, nakliyecilikte kullanılmakta iken gayri resmi olarak hurda vaziyette satılma, hurda vaziyette parçalanarak kaybolma, resmi olmayan yollardan satılma vb. nedenlerle trafik tescil kaydı silinmeksizin mükelleflerin tasarrufundan çıkmış olan, resmi yoldan hurdaya ayrılmak suretiyle trafik tescil kaydı silinmiş olmakla birlikte daha önceki bir tarihten itibaren kullanılamaz durumda olduğu iddia edilen ve kullanılamaz vaziyette olmasına rağmen üzerinde haciz veya ihtiyati haciz bulunması gibi nedenlerle resmi yoldan hurdaya ayrılamayan taşıtlara ilişkin olarak mükellefin talebi üzerine veya re'sen bu iddiaların ilgili bulunduğu tarihten itibaren;

- Taşıt sahibinin sürücü belgesinden hareketle, kaydı kapatılacak olan taşıtın kullanımından dolayı trafik idari para cezası uygulanmadığının,
- Taşıtın dosyasında tebliğ edilmemiş trafik idari para cezası karar tutanağı bulunmadığının,
- Trafik Sigortaları Bilgi Merkezi (TRAMER) kayıtlarına göre zorunlu mali sorumluluk sigortasının yaptırılmamış olduğunun,

- Taşıtın tescil dosyası kayıtlarında herhangi bir işlem (teknik değişiklik, renk değişikliği, zayi veya yıpranma nedenleriyle belge yenileme, şahsi hal ve adres değişikliği gibi) yapılmamış olduğunun,
- Taşıtın ölüm veya yaralanmayla sonuçlanan trafik kazasına karışmadığının,
- Söz konusu taşıtla faaliyette bulunmak üzere ilgili kuruluşlardan faaliyet türüne uygun yetki belgesi (K1, K2 vb.) alınmadığının veya belge yenilemesi yapılmadığının,
- Söz konusu taşıtla ticari faaliyette bulunulduğuna dair herhangi bir tutanak, yoklama veya benzeri bir belge (yol denetim ekiplerince yapılan tespit vb.) bulunmadığının

tespiti halinde, **en son verilen vergi beyannamesinin (Yıllık gelir vergisi beyannamesi, geçici vergi beyannamesi veya katma değer vergisi beyannamesi) verildiği tarihte dikkate alınmak suretiyle mükelleflerin ticari faaliyetlerine devam etme imkânının kalmadığı tarih itibarıyla gelir vergisi mükellefiyetleri terkin edilecektir.**

Söz konusu terkin işleminin yapılabilmesi için yukarıda yer alan tespitlerin tamamının varlığının aranması gerekmektedir.

Öte yandan, bu taşıtların herhangi bir şekilde ticari faaliyetlerde kullanıldığının tespiti halinde söz konusu taşıtlara ilişkin olarak yeniden gelir vergisi mükellefiyeti tesis edilmesi gerekmektedir.

Hurda vaziyette terk edildiği alandan parçalanarak çalınma hali hariç nakliyecilikte kullanılan taşıtların çalınması halinde ise 2003/3 sayılı Gelir Vergisi Kanunu İç Genelgesinin "3-ARAÇLARIN ÇALINMASI" başlıklı bölümünde yer alan açıklamalar çerçevesinde işlem yapılmaya devam edilecektir.

2-SAVAŞ, İÇ SAVAŞ VB. DURUMLARIN YAŞANDIĞI ÜLKELERDE ÇEŞİTLİ NEDENLERLE KİŞİLERİN TASARRUFUNDAN ÇIKAN VEYA KULLANILAMAZ HALE GELEN TAŞITLARLA İLGİLİ OLARAK YAPILACAK İŞLEMLER

Savaş, iç savaş vb. durumların hüküm sürdüğü yabancı ülkelerde, kaza sonucu ya da taşıtın model yılı vb. nedenlerle kullanılamaz hale gelen veya irade dışı sebeplerle kişilerin tasarrufundan çıkan taşıtların bu durumları, ilgili ülke yetkili makamlarından veya bu ülkelerdeki dış temsilciliklerimizden gerekli belgelerin alınamaması nedeniyle tevsik edilememektedir.

Dolayısıyla, 2003/3 sayılı Gelir Vergisi Kanunu İç Genelgesinde yer alan açıklamalar çerçevesinde mükelleflerin bu taşıtlara bağlı mükellefiyet terkin taleplerinin yerine getirilmesi hususunda sıkıntılar yaşanmaktadır.

Nakliyecilik faaliyeti ile uğraşan mükelleflerin söz konusu taleplerinin değerlendirilebilmesi için, ilgili Vergi Dairesi Müdürlüklerince mükelleflerden talep edilmesi gereken bilgi ve belgeler aşağıda yer almaktadır;

- Gümrük ve Ticaret Bakanlığında alınan ve taşıtın en son yurt dışına çıkış yaptığı tarihi gösteren ve söz konusu taşıtın yeniden yurda dönmediğini tevsik eden belgeler,
- Mükellefin ya da taşıt şoförünün savaş, iç savaş vb. durumların hüküm sürdüğü ülkeye giriş ve çıkış tarihlerini tevsik eden belgeler.

Söz konusu belgeler kapsamında **en son verilen vergi beyannamesinin (Yıllık gelir vergisi beyannamesi, geçici vergi beyannamesi veya katma değer vergisi beyannamesi) verildiği tarih dikkate alınmak suretiyle mükelleflerin ticari faaliyetlerine devam etme imkânının kalmadığı tarih itibarıyla gelir vergisi mükellefiyetleri terkin edilecektir.**

Savaş, iç savaş vb. durumların yaşandığı ülkeler dışındaki ülkelerde nakliyecilikte kullanılan taşıtların alıkonulması, çalınması veya kullanılamaz hale gelmesi durumlarında ise 2003/3 sayılı Gelir Vergisi Kanunu İç Genelgesi ile bu Genelgenin ilgili bölümlerinde yer alan açıklamalar çerçevesinde işlem yapılması gerekmektedir.

3-NAKLİYECİLİKTE KULLANILAN TAŞITLARIN VERASET SURETİYLE MİRASÇILARA DEVRİNDE YAPILACAK İŞLEMLER

Hususi ihtiyaçlarda kullanılmaya müsait olsun yahut olmasın nakliyecilikte kullanılan taşıtların veraset suretiyle mirasçılara intikali durumunda, mirasçılar nezdinde işe başlanıp başlanılmadığının yoklama ile tespiti yapılmaksızın ilgililer adına ticari kazanç yönünden gelir vergisi mükellefiyeti tesis edilmeyecektir.

Yapılan yoklamalarda varislerce söz konusu taşıtlarla ticari faaliyette bulunulmadığının beyan edilmesi durumunda, veraset suretiyle intikalin gerçekleştiği tarih esas alınarak bu Genelgenin "1-KULLANILAMAZ DURUMDA OLAN TAŞITLARLA İLGİLİ OLARAK YAPILACAK İŞLEMLER" başlıklı bölümünde yer verilen tespitler yapılmak suretiyle mükellefiyet tesisine gerek olup olmadığı değerlendirilecektir.

Yapılan değerlendirme neticesinde;

- Kamyonet vb. özel ihtiyaçlar için de kullanılmaya müsait taşıtlar için, veraset suretiyle intikalin gerçekleştiği tarih esas alınarak yapılacak tespitler çerçevesinde ticari faaliyette bulunulmadığı kanaatine varılması ve ilgililerce taşıtların trafik kaydının hususiye çevrilmiş olması,
- Otobüs, kamyon vb. özel ihtiyaçlar için kullanılmaya müsait olmayan taşıtlar için, veraset suretiyle intikalin gerçekleştiği tarih esas alınarak yapılacak tespitler çerçevesinde ticari faaliyette bulunulmadığı kanaatine varılmış olmasının yanı sıra söz konusu taşıtların satılması, trafikten çekilmesi veya kullanılamaz durumda ise hurdaya ayrılması

şartlarıyla varisler adına gelir vergisi mükellefiyeti tesis edilmemesi mümkün olabilecektir.

Özel ihtiyaçlar için kullanılmaya müsait olmayan taşıtlardan haciz vb. nedenlerle satılamayan, trafikten çekilemeyen veya hurdaya ayrılmayanlarla ilgili olarak ise, bu hususların tevsik

edilmesi koşuluyla yukarıda bahsi geçen tespitler çerçevesinde yapılacak değerlendirme sonucuna göre mükellefiyet tesis edilmemesi mümkün bulunmaktadır.

Öte yandan, ölüm nedeniyle varislere intikal eden taşıtla nakliyecilik faaliyetine bir veya birkaç varis tarafından devam edilmesi durumunda, diğer varislerin söz konusu taşıt üzerindeki haklarından feragat etmeleri şartıyla sadece faaliyette bulunan varis veya varisler adına mükellefiyet tesis edilmesi gerekmektedir.

Saygılarımızla...

TÜRMOB Sirküler Rapor

